

Robert Bloch

AZ ANYA

rémdráma tizennyolc jelenetben –

SZEMÉLYEK

Norman BATES, *a Bates motel tulajdonosa*

MARION Crane, *titkárnő*

LILA Crane, *Marion húga*

SAM Loomis, *Marion szeretője*

Milton ARBOGAST, *magánnyomozó*

egy PSZICHIÁTER

CHAMBERS *seriffhelyettes*

CARLA, *Marion munkatársnője*

LAURY, *Marion főnöke*

CASSIDY, *Laury üzlettársa*

AZ ANYA, *Norman Bates anyja*

Marion szobácskája egy szállodában. Az ágyban Marion fekszik, és barátja, Sam.

SAM. Nem eszed meg az ebédet?

MARION. Á, sietek vissza az irodába. A főnöknek felmegy a sava, ha sokat vagyok távol.

SAM. Miért nem hívod fel, és kérezkedsz el délutánra? Úgyis péntek van.

MARION. Mit kezdjek a szabad délutánommal? Tegyelek fel a gépre?

SAM. Lustizhatnánk még egy kicsit.

MARION. De csak háromig miénk a szoba. Egy ilyen helyen nem számít mikor jössz, csak az, hogy meddig fizettél. Útálom, hogy ilyen helyeken vagyunk együtt. Mennem kell.

SAM. A jövő héten is jövök.

MARION. Ne.

SAM. Legalább találkozzunk! Vacsorázhatnánk. Emberek között.

MARION. Jó, találkozhatunk. Vacsorázhatunk is. de illedelmesen. Nálam, otthon, anyám fényképével a kandallón. És a húgommal, aki segít vacsorát főzni.

SAM. Szeretném megismerni a húgod. Hasonlít rád egy kicsit? *(kis szünet)* Látni akarlak, Marion, amikor csak lehet. Bármilyen körülmények között. Akár tisztességesen is.

MARION. A te szádból máris tisztességtelenül hangzik.

SAM. Komolyan mondom. Még pár év, és kifizetem apám adósságait. És ha a volt nejem újra férjhez megy, nincs tovább tartásdíj.

MARION. Még egyszer sem voltam férjnél.

SAM. De ha egyszer méisz, maradsz is?

MARION. Akkor vegyél el!

SAM. Egy üzlet mögötti kis lyukban akarsz élni? És majd babkonzerven élünk? Nagyon kedélyes lesz. Tudod mit? Ha majd esedékes lesz a tartásdíj, nyalhatod rá a bélyeget.

MARION. Nyugalom, szívem.

SAM. Nem akarsz szakítani, Marion? Keress valakit, aki hozzád való.

MARION. Gondoltam már rá.

SAM. Ne törd össze a szívem.

MARION. Le ne késd a gépet.

SAM. Várj még, mehetnénk együtt.

MARION. Késő van. És még cipőt is kell húznod.

Marion irodája. Egy asztalnál ül Carla. Marion érkezik.

MARION. Mr. Laury már visszajött?

CARLA. Nem. Együtt ebédel a Harris Street-i vevővel.

MARION. Igen, persze.

CARLA. Hát ezért késik. Megfájdult a fejed?

MARION. Elmúlik. Olyan ez, mint a nagy tervek. Gyorsan jönnek, és gyorsan el is lehet őket felejteni.

CARLA. Van aszpirined?

MARION. Nincs.

CARLA. Van valamim, ami nem aszpirin. Ezt az anyám orvosa adta az esküvőm napján. Teddy dühöngött, mikor rájött, hogy nyugtatót szedek.

MARION. Telefon?

CARLA. Ó, Teddy hívott. És anyám hívott, hogy Teddy hívott-e. És a húgod hívott, hogy átmegy Tucsonba vásárolni és nem lesz itthon a hétvégén.

Laury és az ügyfele, Cassidy érkeznek.

CASSIDY. Kész kemence! Mért nem szóltok a górénak, hogy járassa a légkondit? Mostmár van rá pénze.

LAURY. Miss Crane, kérem készítse elő a szerződésmásolatokat Mr. Cassidynek.

MARION. Máris.

CASSIDY. Holnap lesz a nagy nap... aranyos kislány.

MARION*(értetlenül néz)*.

CASSIDY. Na nem maga, hanem a lányom. Kislány még... de holnap már az oltár elé áll, és hozzámegy egy fiúhoz. Nézze meg a kislányomat! Na? Tizennyolc éves, és egyetlen boldogtalan napja sem volt ennyi év alatt.

LAURY. Gyere, Tom, az én szobámban jó a légkondi.

CASSIDY. Tudja, mit teszek a boldogtalansággal? Lefizetem. Nem boldogtalan?

MARION. Nem. Nem különösebben.

CASSIDY. A kislányomnak egy házat veszek nászajándékba. Ezzel nem vettem boldogságot, csak lefizettem a boldogtalanságot. Itt van négyszázezer dollár. Nem kell aggódní! Csak annyi pénz van nálam, ami nem baj, ha elvész. Itt van, számolja csak meg. Én szeretem. A pénz is szeret engem.

LAURY. Tom, az ilyen összegű készpénzügylet nem túl szabályos.

CASSIDY. És akkor mi van? Az én pénzem. Vagyis mostmár a tiéd.

LAURY. Ezt most tegyük be a széfbe, és hétfő reggel, ha kedved szottyán...

CASSIDY. Tudod, mihez lenne kedvem? Hol a pia, amit az asztalodban rejtegetsz? Ó, tudják, néha túl sokat beszélek. Laury! A végén még szomjan halok!

LAURY. Nem akarom, hogy hétfővégére itt maradjon a pénz. Vigye be a bank széfjébe megőrzésre, Marion, és hétfőn majd csekket kérünk.

MARION. Igenis.

CARLA. Ez kikezdett veled. Rajtam biztos meglátta a jeggyűrűt.

MARION. Itt vannak a másolatok.

LAURY. Köszönöm.

MARION. Ha megengedi, a bankból egyenesen hazamennék. Fáj egy kicsit a fejem.

CASSIDY. Semmi baj, a főnökével úgys elugrunk hörpölni egyet, jó?

LAURY. Rosszul van?

MARION. Csak egy kis fejfájás.

CASSIDY. Ruccanjon ki Vegasba. Ott a legjobb játszani.

MARION. Inkább maradok az ágyamban, köszönöm.

CASSIDY. Ott még Vegasnál is jobb játszani!

3

Marion szobája. Marion az ágy mellett áll, ruhákat pakol egy kofferbe. Végül a pénz is a táskájába teszi, és kiset a színről.

4

A Bates-motel. Az eső esik. Marion megérkezik, megáll az ajtó előtt.

MARION. Hahó, van itt valaki?

BATES. Elnézést. Nem hallottam. Fáradjon be.

MARION. Van üres szobájuk?

BATES. Tizenkét szobánk van. Tizenkettő, és mind üres. Áthelyezték a főutat.

MARION. Sejtettem, hogy lekeveredtem róla.

BATES. Ezért van itt. Más nem jön ide, csak aki letér róla. De kár is ezen siránkozni. A neon tovább ég, mi itt vagyunk és várjuk a vendégeket. A nevét, kérem.

MARION. Marie Samuels.

BATES. És a lakcímét is. A város elég.

MARION. Los Angeles.

BATES. Egyes szoba. Közel van, ha bármi kell. Az iroda mellett.

MARION. Nem akarok semmit, csak egyet aludni. Meg talán enni.

BATES. Van egy vendéglő talán tíz mérföldnyire. Pont Fareville előtt.

MARION. Ilyen közel van Fareville?

BATES. Tizenöt mérföld. Hozom a poggyászát. Az ágy jó puha. A szekrényben van akasztó. Levélpapírt is kaphat Bates-motel felirattal, ha akarja, hogy a barátai irigyeljék magát... és itt... itt van a...

MARION. A fürdőszoba.

BATES. Ha bármire szüksége van, csak kopogjon a falon. Itt leszek az irodámban.

MARION. Köszönöm, Mr. Bates.

BATES. Norman. Maga valamitől más, mint a többi lány.

MARION. Komolyan?

BATES. Nincs is nagyon rá szó... csakhogy úgy szívesen van magával az ember.

MARION. Hát... nagyon köszönöm.

BATES. Ugye nem fog kocsiba ülni, hogy elmenjen vacsorázni?

MARION. Nem.

BATES. Akkor kérhetek valamit? Nem vacsorázna velem? Úgys enni készültem. Semmi extrát, csak szedvicset és tejet. Nagyon boldog lennék, ha feljönne velem a házba. Nem nagy dolog, csak a konyhában teríték meg. de nagyon barátságos.

MARION. Nagyon kedves.

BATES. Jól van. Pakoljon és húzza le a vizes cipőjét. Én pedig visszajövök magáért a jó öreg esernyővel.

Marion pakolni kezd, de zaj csapja meg a fülét. A pénzt újságpapírba csomagolja és leteszi az ágyra.

AZ ANYA. Nem és nem! Nem tűröm, hogy idegen nőket hozzád fel vacsorára! Gyertyefénynél, gondolom. Ahogy azt a romlott, kéjsóvár fiatalok képzelik a romlott kéjsóvár eszükkel.

BATES. De mama, kérlek!

AZ ANYA. És aztán mi lesz? Vacsora után? Zene? Suttogások?

BATES. Ez egy idegen nő, mama! Bejött az eső elől és éhes!

AZ ANYA. „Ez egy idegen nő, mama!” Mintha a férfiak nem kívánnák az idegeneket! Ilyen dolgokról nem vagyok hajlandó vitatkozni veled, fiam! Eredj! Mondd meg neki, hogy az én asztalomnál nem fogja csillapítani az étvágyát. És az én fiammal sem! Nem mered neki megmondani? Mondjam meg én?

BATES. Hallgass már! Hallgass!

Bates lesiet a házból, kezében tálca.

MARION. Hallom, bajt okoztam.

BATES. Dehogy, csak... a mama. Hogy is mondjam... ma nem teljesen önmaga.

MARION. Kár volt fáradnia. Annyira nem is vagyok éhes.

BATES. Nagyon sajnálom. Bár lehetne más helyett is bocsánatot kérni!

MARION. Szóra sem érdemes. Nos, ha már fáradt vele, akkor jöjjön, együk meg.

BATES. Inkább az irodámban. Ott melegebb van.

Bemennek Norman irodájába.

BATES. Egy irodában inni jó, de enni nem. Van ott benn egy kis szobám...

MARION. Nem, jó lesz itt.

BATES. Mind a magáé. Csak rajta. Én nem kérek. *(rövid szünet)* Csipeget, mint egy madár.

MARION. Maga csak tudja.

BATES. Dehogya. Különböztetést hallottam, hogy nem is igaz, hogy csipeget, mint egy madár, mert a madarak rengeteget esznek. De én nem sokat tudok a madarokról. Hisz én csak preparálok! Tudja, kitömöm őket. csak madarakat tömök ki... mert utálok a kitömött vadállatokot. Tudja, rókákat, majmokat. Van, aki kutyát, macskát is kitöm. Én képtelen lennék. Csak a madarak szépek így kitömve, főleg mert olyan... passzívak.

MARION. Furcsa egy hobbi. Érdekes.

BATES. És szokatlan is.

MARION. De még mennyire!

BATES. És nem is költséges mulatság. Sőt, olcsó! Csak tű, fonál, fűrészpor... csak a vegyszerek kerülnek némi pénzbe.

MARION. Kell egy hobbi az embernek.

BATES. Az az igazság, hogy ez több is, mint hobbi. A hobbi csak elveri az időt, nem kitölti.

MARION. Üresek a napjai?

BATES. Nem. Vezetem a motelt. Takarítok. Elintézek anyámnak ezt-azt. Már aminek az elintézésére képesnek tart.

MARION. Sosem jár el barátokkal?

BATES. Anyám a legjobb barátom. Gondolom nem volt még egyetlen unalmas perce sem életében.

MARION. Azért kijutott nekem is.

BATES. Hová utazik? Nem muszáj válaszolni.

MARION. Egy lakatlan szigetet keresek.

BATES. Mi elől menekül így?

MARION. Ez hogy jutott eszébe?

BATES. Nem... nem menekülhetünk el semmi elől... tudja, mire gondolok? Mind a saját csapdánkban vagyunk. Bezárva. Amiből nincs menekvés. Csak kaparunk, meg markolunk... de csak a levegőbe, vagy egymásba. De mindhiába. Nem jutunk előre.

MARION. Van, aki tudatosan lép bele a saját csapdájába.

BATES. Én beleszerettem. Már ki sem akarok utni.

MARION. De kell, hogy akarjon!

BATES. Akarok is. Csak úgy mondom, hogy nem.

MARION. Tudja, ha velem úgy beszélne valaki, ahogy magával beszélt az anyja az előbb...

BATES. Néha, amikor így beszél velem, úgy érzem, elátkoznám és itthagynám örökre. De nem tehetem. Beteg.

MARION. Ez nem hallatszott.

BATES. Nem úgy... nem testileg. Ő nevelt fel, egyedül, mikor az apám meghalt. Öt éves voltam. Nem lehetett könnyű neki. Nem kellett dolgozni eljárnia, mert apám hagyott rá egy kis pénzt. De pár éve megismerkedett azzal a férfival. Ő vette rá, hogy felépítse a motelt. Mindenre rá tudta volna venni. Aztán, mikor ő is meghalt, az már túl sok volt

anyámnak. És ha tudná, hogy halt meg! nem szép, hogy ilyenekről beszélek, mikor vacsorázik. Szóval sok volt anyámnak a veszteség. Nem maradt senkije.

MARION. Csak maga.

BATES. Egy fiú nem kárpótol egy szeretőt.

MARION. Mért nem megy el innen?

BATES. Egy lakatlan szigetre, mint maga?

MARION. Nem, nem mint én...

BATES. Nem tehetem meg, ki vigyázna rá? Egyedül kéne lennie a házban. A tűz meg... lassan kialszik. És hideg lesz. Mint a sír. Ha az ember szeret valakit, nem tesz ilyet... akkor sem ha gyűlöl. Értse meg, én nem gyűlölöm őt, csak azt, amivé vált. A betegségét.

MARION. És nem lenne jobb talán... valahol őt... elhelyezni?

BATES. Vagyis a bolondokházába? Így érti? Mindig ezt értik azon, hogy valahol. Elhelyezni őt valahol!

MARION. Sajnálom. Kérem, ne tartson érzéketlennek.

BATES. Tudja maga, hogy mit beszél? Járt maga valaha boondokházában? Az a nevetés, sírás, a kegyetlen tekintetek! Az én anyámat? Oda? Hisz ártalmatlan, mint ezek a kitömött madarak!

MARION. Ne haragudjon. Csak az volt az érzésem, hogy...

BATES. Mi volt?

MARION. Hogy bántja magát. Jót akartam.

BATES. Mindenki csak jót akar. És sápítóznak. És tanácsot adnak. Jóságtól csöpögő hangon. Persze én is gondltam már rá, de nem tudnám elviselni. Szüksége van rám. Nem mintha eszelős lenne, vagy dühöngő őrült! Csak kicsit bekattan néha. Néha mind bekattanunk, nem?

MARION. De. És ha csak egyszer, az is túl sok lehet. Köszönöm.

BATES. Köszönöm, *Norman*.

MARION. *Norman*.

BATES. Csak nem megy máris a szobájába?

MARION. Nagyon fáradt vagyok. És hosszú utam lesz holnap... vissza Phoenixbe.

BATES. Vissza?

MARION. Ott léptem a magam csapdájába, de visszamegyek, és megpróbálok kimászni belőle. Mielőtt még túl késő lenne.

BATES. Nem akar még fentmaradni egy kicsit? Csak beszélgetni.

MARION. Szívesen megtenném, de...

BATES. Jól van. Reggel majd találkozunk. Hozok át reggelit. Mikor?

MARION. Nagyon korán, jó?

BATES. Kérem, miss...

MARION. *Crane*.

BATES. *Crane*... persze.

MARION. Jó éjt, *Norman*.

5

Marion a zuhanyfüggöny mögé áll, átöltözik. Közben Norman az irodájából meglesi.

AZ ANYA. *Norman!*

Norman kisiet, közben Marion készülődik. Tusolni fog. Mikor beáll a zuhany alá, valaki kisuran a Bates-házból. Még a zuhanyfüggöny mögött megöli Mariont, aztán kimegy.

6

BATES. Mama! Úristen, mama, miért? Miért?

Bates lerohan a házból, az egyes szobába. Amikor meglátja Mariont, majdnem elhányja magát. De rögtön cselekszik: feltakarít, kiviszi a hullát a színről. Utána visszajön, az újságpapírba csomagolt pénzt kidobja. Aztán kimegy.

Sam loomis szobája. Sam levelet ír.

SAM. Drágám, rájöttem, hogy ez a kis szoba mégiscsak elég kettőnknek. És ha szűkösen leszünk is benne, legalább legyünk boldogok...

Kopognak. Sam beereszti Lilát.

LILA. Maga Sam Loomis?

SAM. Igen.

LILA. Marion húga vagyok.

SAM. Lila?

LILA. Marion itt van?

SAM. Hogy volna? Valami baj van?

LILA. Pénteken elmentem, Tucsonban voltam a hétvégén, és azóta nem hallottam róla. Nem is telefonált. Nézze, ha közösen csinálták, nem érdekel, semmi közöm hozzá, de beszélni akarok Marionnal, és tőle akarom hallani, hogy nem tartozik rám.

SAM. És mit... mit csináltunk volna közösen?

LILA. Elnézést, nem akartam kiabálni, csak...

SAM. Marion bajban van?

Belép a színre Arbogast.

ARBOGAST. Beszéljük meg együtt, mi van Marionnal.

SAM. És maga ki?

ARBOGAST. Arbogast. Magánnyomozó vagyok. Hol a nővére?

LILA. Nem ismerem magát.

ARBOGAST. Tudom, hogy nem. Ha ismerne, nem tudtam volna követni.

SAM. Mért érdeklí ez az ügy?

ARBOGAST. Négyszázezer dollár miatt.

SAM. Négyszázezer dollár?

ARBOGAST. Úgy van.

SAM. Valaki mondja már meg, miről van szó, de azonnal.

ARBOGAST. Nyugalom. A barátnője ellopott négyszázezer dollárt.

SAM. Miről beszél maga? Mi van itt?

LILA. Be kellett volna vinnie a bankba. De nem vitte be. Azóta nem látta senki.

ARBOGAST. De, valaki látta. Egy négyszázezer dolláros nőt mindig kiszúr valaki.

LILA. Nem akarják feljelenteni, csak a pénzt kérik vissza. Ha itt lenne, megmondaná?

SAM. De nincs! Nincs itt!

ARBOGAST. Miss Crane, kérdezhetnék valamit? Csak taláalomra jött ide, vagy konkrét oka volt?

LILA. Csak a remény hozott ide.

ARBOGAST. Ha utánajárhatnék, talán hinnék magának.

LILA. Nem érdekel, hogy hisz nekem, vagy sem. Meg akarom találni Mariont, mielőtt még nagyobb bajba kerülne.

SAM. Megnézte már Pheonixben? A kórházakat. Hátha baleset érte. Vagy kirabolták.

ARBOGAST. Nem. Saját kocsiján hagyta el a várost.

SAM. Ezt nem tudom elhinni. És maga?

ARBOGAST. Tudja, először mindig arra gyanakszunk, akit becsületesnek ismertünk. Szrintem itt a nővére, hisz itt a barátja. Nem mondom, hogy a pincében rejtette el, de a városban van. Megtalálom.

Arbogast elhagyja a színt.

Ismét a Bates-motel. Arbogast jön, Bates újságot olvas.

BATES. Jó estét.

ARBOGAST. Majdnem elhúztam maguk mellett.

BATES. Megint nem égett a neon. Pedig van üres szobánk. Tizenkettő. Ahány csak van, mind üres.

ARBOGAST. Két nap alatt annyi motelben jártam, hogy már alig látok a neontól. Ez az első, amely mintha elbújt volna a világ elől.

BATES. Nem feledékenység miatt nem ég a neon, hanem mert nincs értelme meggyújtani. Nemrég ez volt itt a főút. Jöjjön, írja be a nevét.

ARBOGAST. Nem, nem, nem akarom fárasztani.

BATES. Nem fáraszt. Áthúszom az ágyakat. Hetente áthúszom őket, ha nem használták, akkor is. Útálom dohszagot. Olyan... nem is tudom, alattomos szag. Motelt akar venni?

ARBOGAST. Nem.

BATES. Csak kérdeztem. Mert mondta, hogy annyi motelt látott két nap alatt, és gondoltam, netán... mit is akart az előbb?

ARBOGAST. Egy eltűnt személy keresek. A nevem Arbogast. Magánnyomozó vagyok. Nyomozok. Egy lány után, aki egy hete tűnt el. Csak egy magánügy. A családja kereseti. Nem komoly a dolog.

BATES. A rendőrség nem szokott komolytalan dolgokban kutakodni.

ARBOGAST. Én nem vagyok rendőr.

BATES. Persze. Magán-detektív.

ARBOGAST. Okunk van feltételezni, hogy erre járt. Biztosan megszállt valahol. Itt a fényképe. Nem it szállt meg?

BATES. Itt nem járt senki hetek óta.

ARBOGAST. Nézze meg a képet, mielőtt bemártaná magát.

BATES. Bemártanám? Úgy beszél, mint egy rendőr.

ARBOGAST. Nézze meg a képet. Kérem.

BATES. Nem.

ARBOGAST. Biztos?

BATES. Teljesen.

ARBOGAST. De... lehet, hogy álnevet használt. Marion Crane az igazi neve, de lehet, hogy mást írt be a könyvbe.

BATES. Már nagyon be sem íratom a vendégeket. Elhagyom a formalitásokat. Az ágyakat sem kéne áthúzni, de a megszokás nagy úr. Jut is eszembe...

ARBOGAST. Mi ez?

BATES. A neon. A múlt héten egy házaspár azt mondta, ha nem látják a neont, továbbmennek.

ARBOGAST. No ez az. Pont erről beszélek. Azt mondta, hetek óta nem járt itt senki, aztán itt ez a pár, akik látták a neont. Nos, mint mondta, a megszokás nagy úr. Lehet, hogy más nevet írt be a vendégkönyvbe. Megnézhetném?

BATES. Hogyne.

ARBOGAST. Kösz. Valahol fel van írva a dátum is.

BATES. Látja, nincs itt senki.

ARBOGAST. Ó, igen, itt is van: Mary Samuels. Érdekes álnév.

BATES. Ő lenne az?

ARBOGAST. Igen, azt hiszem. Mary: a Marion helyett. Samuels: a barátja neve Sam. Nem volt véletlenül elmaszkírozva? Nézze meg még egyszer.

BATES. Mar. Arbogast, én nem hazudtam magának, csak...

ARBOGAST. Nem, nem, tudom, hogy nem. Miért is hazudna!

BATES. Csak olyan nehéz itt az időt számon tartani.

ARBOGAST. Igen, tudom.

BATES. Ó, igen, emlékszem már. esett az eső, és a haja csurom víz volt, és higgye el, ez a fénykép sem igazán jó róla. Rossz kép!

ARBOGAST. Bizonyára. Beszéljen róla.

BATES. Elég későn érkezett, és lezuhanyozott... és lefeküdt, és korán továbbment.

ARBOGAST. Milyen korán?

BATES. Nagyon korán.

ARBOGAST. Melyik nap volt ez?

BATES. Másnap. Vagyis vasárnap.

ARBOGAST. Találkozott itt valakivel?

BATES. Nem.

ARBOGAST. Esetleg együtt érkezett valakivel?

BATES. Nem.

ARBOGAST. Nem hívott innen valakit? Helyi hívás esetleg?

BATES. Nem.

ARBOGAST. Vele töltötte az éjszakát?

BATES. Nem!

ARBOGAST. Akkor honnan olyan biztos benne, hogy nem telefonált?

BATES. Metr... nagyon fáradt volt, és... várjon csak, most kezdek emlékezni. Mer én mindent lefotóztok, itt, a fejemben. Mert van, aki így emlékszik. Hogy lefotózza a dolgokat.

ARBOGAST. Hogyne, van ilyen.

BATES. Szóval ott állt, hátul, egy szendviccsel a kezében. És azt mondta, hogy még hosszú út áll előtte, úgyhogy megy és lefekszik.

ARBOGAST. Hová ment?

BATES. Vissza, ahonnan jött.

ARBOGAST. Hol van az az „ott hátul”?

BATES. Hátul. Az irodámban. Azt mondta, negyon éhes, én csináltam egy szendvicset, aztán ő azt mondta, fáradt, és elmegy aludni.

ARBOGAST. Értem. Hogy fizetett? Csekkkel, vagy készpénzzel?

BATES. Pénzzel.

ARBOGAST. Készpénzzel?

BATES. Azzal.

ARBOGAST. Elment... és vissza sem jött?

BATES. Miért jött volna?

ARBOGAST. Persze.

BATES. Azt hiszem mindent elmondtam, úgyhogy most van egy kis dolgom, ha nem bánja.

ARBOGAST. Őszintén szólva bánom. Ami sántít, az nem áll össze. És ez sehogy sem áll össze. Itt valami hézag van. Valami hiányzik.

BATES. Nem tudom, mit mondhatnék még. Emberek jönnek, mennek...

ARBOGAST. Bizony. Ez a nő nincs még itt?

BATES. Nincs.

ARBOGAST. Ha át akarnám nézni a szobákat, kell a házkutatási parancs?

BATES. Ha nem hisz nekem, jöjjön tovább. Segíthet áthúzni az ágyakat.

ARBOGAST. Nem. Kösz, nem.

BATES. Meggondolta? Biztos olyan arcom van, hogy hinnie kell nekem.

ARBOGAST. Van itthon valaki?

BATES. Nincs.

ARBOGAST. De hisz valaki ül fent az ablakban.

BATES. Nincs ott senki. Vagyishogy... ó, biztosan csak az anyám. Ő... magatehetetlen. Mintha ott se lenne.

ARBOGAST. Aha. Értem... ha Marion mégis itt lenne, nem rejtegetné, ugye?

BATES. Nem.

ARBOGAST. Akkor sem, ha megfizetné érte?

BATES. Nem.

ARBOGAST. Nem? Mondjuk – csak tegyük fel – hogy kéri magát, hogy lovagiasan védje meg. kihesznelhatná magát. Nem tehetné bolondd?

BATES. Nem vagyok bolond. És senki nem tehet bolondd. Még egy nő sem.

ARBOGAST. Megsértettem a férfiasságát?

BATES. De ha engem bolondd is tett volna – az anyámat sosem!

ARBOGAST. Találkoztak egymással? Beszélhetnék vele?

BATES. Mondtam már, hogy beteg.

ARBOGAST. Csak pár percről van szó. Könnyen lehet, hogy talán észrevett valamit. Az öreg hölgyek sokszor nagyon jó megfigyelők.

BATES. Mr. Arbogast, én már mondtam önnek, hogy...

ARBOGAST. Csak pár perc, és nem zavarom tovább.

BATES. Azt hiszem, elmondtam, amit akart.

ARBOGAST. De csak egy percre!

BATES. Az lesz a legjobb, ha most elmegy.

ARBOGAST. Jól van. Ehhez is parancsra lesz szükség?

BATES. Igen.

ARBOGAST. Azért köszönöm.

Arbogast telefonál.

ARBOGAST. Hallo, Loomis? Itt Arbogast. Lila ott van? Figyeéljen: Marion járt erre. Múlt szombat éjjel a Bates-motelben szállt meg, a régi főút mellett. Az egyes szobában. A tulaj szerint ott aludt, aztán továbbment... nem, nem egészen. Jól kifaggattam. Megtudtam, amit lehetett, és most kereshetem, merre ment tovább. Bár... nem vagyok teljesen elégedett. A fiúnak van egy beteg anyja, aki szerintem látta Mariont, vagy beszélt vele... nem, a fiú nem engedte meg. most ez jön. Előbb visszamegyek a motelbe. Nem, maradjon Loomisszal. Egy óra és ott vagyok.

Arbogast feloson, körülnéz a motelben, majd a házba indul. Fel a lépcsőn. Mrs. Bateset szólongatja, aki előlép, lelöki a lépcsőn és megöli.

Sam lakása. Bent ül Lila és Sam.

LILA. Kérem, Sam, azt mondta, egy óra múlva jön.

SAM. Igen. Három órája.

LILA. Csak ülünk és várunk.

SAM. Majd megjön. Várjunk. Türelem.

LILA. Messze van a régi főút?

SAM. Szívesen rárontana? Arbogastra és az öreg hölgyre? Ráijesztene?

LILA. Rá.

SAM. Ez nem volna okos dolog.

LILA. A türelem nem erős oldala a családnak. Odamegyek.

SAM. De Arbogast azt mondta...

LILA. Egy óra és jön.

SAM. Jól van, odaszólok.

LILA. No én megyek.

SAM. Nem talál oda. Lila, várjon!majd én megyek. Maradjon.

LILA. Én mért nem mehetek?

SAM. Egyikünk lehet itt, ha Arbogast visszajön.

LILA. És addig mit csináljak itt? Várjak?

SAM. Igen. Igyon még egy sört.

Sam kimegy a színről.

A Bates-motel. Sam bejön, Arbogast után kiabál. Felnéz az ablakba.

SAM. Hahó, van itt valaki? Mr. Arbogast! Mr. Bates! Hahó!

Mikor nem kap választ, fel akar menni a lépcsőn. Aztán meggondolja magát, és kimegy. Közvetlenül a távozta után Norman vágat be a színre: a zajok miatt jött.

Sam lakása. Sam lép be, Lila még mindig ül és sörözik.

SAM. Nem jött vissza?

LILA. Nem.

SAM. Sem Arbogast, se Bates. Csak az öreg hölgy a házban. Nem tudott ajtót nyitni. Vagy nem akart.

LILA. Hol van Arbogast?

SAM. Biztosan valami nyomra bukkant, és utánajárt.

LILA. És ide se szólt?

SAM. Sietett.

LILA. Ugyan már! Akkor is ideszólt, ha nyugtalan volt. gondolja, nem hívott volna, ha megtudott valamit?

SAM. De, biztosan ideszólna. Beszéljünk Chambersszel.

LILA. Ő ki?

SAM. A városi seriffhelyettes.

Mindketten kimennek.

A seriff irodája.

CHAMBERS. És mikor tűnt el a nővére?
 LILA. Ábé egy hete, hogy eltűnt Phoenixből és nyoma veszett.
 CHAMBERS. És mért pont Fareville-ben keresik?
 SAM. Mert azt hitték, hozzám jön majd.
 CHAMBERS. Szabad akaratából jött el? Tehát inkább megszökött, mint eltűnt.
 SAM. Így van.
 CHAMBERS. Mi elől?
 LILA. Pénzt lopott.
 CHAMBERS. Sokat?
 LILA. Négyezer dollárt.
 CHAMBERS. A rendőség miért nem tudta?
 SAM. Ha az érdekeltek visszakapnák a pénzt, nem vonnák be a rendőrséget.
 CHAMBERS. Ezért a magánnyomozó. És a nyomok a motelbe vezettek. Mit mondott Arbogast?
 LILA. Azt, hogy Marion ott járt, de elment kora reggel. De nem is ez a fontos, hanem azt mondta, visszajön, ha beszélt az anyával, de nem jött. Ezért kérjük, hogy segítsen.
 CHAMBERS. Hogyan?
 LILA. Elnézést, ha kissé izgatott vagyok, de itt valami nem stimmel.
 CHAMBERS. Szerintem se stimmel valami, de másra gondolok. Szerintem a nyomozójukkal van a gond. Megtudta, hol van a húga – talán épp Batestől –, felhívta önt, hogy megnyugtassa, aztán a húga után ment.
 LILA. Nem, azt mondta, még nem elégedett, és hogy még visszamegy.
 CHAMBERS. Felhívom Normant ésd megkérdezem, mi történt. *(telefonál)* Szia, Norman. Itt Chambers. Van egy kis gond. Járt ma nálad egy fickó? Magánnyomozó, a neve Arbogast. És miután elment? Jó, köszönöm, Norman. Ott járt a nyomozójuk. Norman elmondta, amit tud, a nyomozójuk megköszönte és elment.
 LILA. És nem ment vissza? Norman anyjához?
 CHAMBERS. A nyomozójuk azt mondta, azért nem tud jönni, mert Norman anyjával akar beszélni?
 LILA. Igen.
 CHAMBERS. Norman Bates anyja meghalt. A helyi temetőben fekszik tíz éve. Hírhedt egy eset volt ez. Az egyetlen gyilkosság és öngyilkosság a helyi krónikában. Mrs. Bates megmérgezte az élettársát, mikor rájött, hogy a férfi nő. És magától se sajnált egy jó adagot. Norman talált rá a hullákra. Az ágyban.
 SAM. Vagyis az öregasszony, akit az ablakban láttam, nem Norman anyja volt?
 CHAMBERS. Várjon csak! Biztos, hogy egy öregasszonyt látott?
 SAM. Igen, a házban. Kiabáltam, de rám se hederített.
 CHAMBERS. De ha az az asszony Norman anyja, ki fekszik a temetőben?

15

A Bates-motel. Norman felmegy a házba.

BATES. Mama, most le kell, hogy vigyelek.
 AZ ANYA. Már megbocsáss, fiam, nevetséges mikor parancsolgatsz!
 BATES. Kérlek, mama!
 AZ ANYA. Nem. Nem megyek le a pincébe. Nem vagyok pincebogár. Itt maradok. Ez az én szobám. És senki sem hurcol ki innen, főleg nem az én nagy fiam!
 BATES. Idejönnek, mama. A fickó a lány után jött, most meg őutánna jönnek. Mama, kérlek szépen, csak néhány napra! Hogy ne találjon meg!
 AZ ANYA. Csak pár napra? Abba a nyirkos, dohos pincébe? Egyszer már eldugtál oda, de többször nem fogsz. Menj innen! Mi a fenét művelsz velem? Ne nyúlj hozzám! Ne! Tegyéél le! Tudok járn magamtól is!
Norman leviszi az anyát a pincébe, a lépcső mögé.

16

Sam és Lila jönnek.

SAM. Beszéljük meg, mit mondunk és csinálunk ha bemegyünk.
 LILA. Bejelentkezünk, mint házastársak. A tulaj megmutatja a szobánkat, mi pedig körülnézünk kívül-belül.
Norman letről, a pincéből jön elő.
 BATES. Nocsak. Üdv.
 SAM. Már épp be akartunk kopogni.
 BATES. Szobát szeretnének?
 SAM. Igen. Épp San Fransiscoba készültünk, de beborult. Úgy látszik, esni fog. Úgyhogy maradnánk.
 BATES. Rendben. Megmutatom a szobát.

SAM. És a bejelentkezés?
BATES. Á, nem olyan fontos.
SAM. A cég fizeti az utat. Mert ez... részben üzleti út. Úgyhogy mindennel el kell számolnom. Számla is kell. Írjuk be magunkat. Köszönöm, meg is van.
BATES. Rendben. A csomagok?
SAM. Nincs csomagunk.
BATES. Mutatom a szobát.
SAM. Ilyet én még nem láttam. Ha bárhová csomag nélkül érkezik az ember, előre kérik a pénzt.
BATES. Harminchat dollár, ötven cent.
SAM. Rendben. A számla?
LILA. Előremegyek.
BATES. Itt a számlája. Mutatom a szobát.
SAM. Ne fáradjon. Az egyes az, ugye?
BATES. Nem... vagyis...
SAM. Valami gond van?
BATES. Nem. Semmi.
Bates az irodájába megy, Sam és Lila a szobába.
LILA. Át kell kutatnunk ezt a szobát, bárhog is félünk attól, amit találunk.
SAM. Gondolja, hogy itt történt vele valami?
LILA. Nem tudom. De ha egy ilyen rosszul menő motelje lenne, mennyi kéne, hogy lelépjen és egy újat nyisson máshol? Négyszázezer dollár?
SAM. Hogy bizonyítjuk be?
LILA. Kell, hogy legyen valami nyoma, hogy elvette a pénzt Mariontól.
SAM. Igen. De mért olyan biztos benne?
LILA. Arbogast miatt. Kedvelt engem, és magát is kezdte megkedvelni. Éreztem a hangján a telefonban. Semmit sem tett volna anélkül, hogy szól nekünk. Leállították, mert rájött valamire.
SAM. Hát... kezdjük a keresést itt.
LILA. Sam, nézze! Papírok. Valamit kivontak, vagy hozzáadtak négyszázezerhez. Marion itt volt. Ez már nem lehet véletlen.
SAM. Várjon egy kicsit. Bates azt nem tagadta, hogy itt járt.
LILA. Ez nem bizonyítja, hogy tudott a pénzről?
SAM. Talán kérdezzük meg, hová dugta?
LILA. Nem! Az öregasszony mondott valamit Arbogastnak. Nekünk is el kell mondania.
SAM. Nem mehet fel a házba!
LILA. Miért nem?
SAM. Bates miatt.
LILA. Míg az egyikünk lefoglalja, a másikunk felmegy és beszél az asszonnyal.
SAM. De ha ő nem akarja, nem lehet visszatartani. És nem lenne okos a házba mennie egyedül.
LILA. Talán elbírok még egy öregasszonnyal.
SAM. Jól van. Szóval tartom Batest.
Sam átmegy az irodába Bateshez.
BATES. Engem keres?
SAM. Igen. A nejem szundít egyet, én meg nem tudok elég csendben lenni. Gondoltam, beszélgethetnénk.
BATES. Jó. Megfelelő az iroda?
SAM. Remek.
Lila közben feloson a házba. Lassan felmegy a lépcsőn, kísétál a színről.
SAM. Ugye egyedül van?
BATES. Igen.
SAM. Én beleőrülnék.
BATES. Az kissé túlzó reakció lenne, nem gondolja?
SAM. Csak így mondják. Úgy értem, én igyekeznék elmenni innen. Maga nem?
BATES. Nem!
SAM. Nem azt mondtam, hogy itt nem lehet boldog, csak kétlem, hogy az lenne. És hogyha tudna, elmenne innen.
BATES. Innen? Csakhogy ez az én világom. Abban a házban nőtem fel, és boldog gyerekkorom volt, anyámmal együtt. Boldogok voltunk.
SAM. Milyen rémült. Talán attól, amit mondtam?
BATES. Mit mondtott?

SAM. Az anyjáról beszéltem, meg a motelről. Hogy oldja meg?

BATES. Mit?

SAM. Új motelt vesz egy új helyen? Ahol nem kell rejtegetni őt?

BATES. Üljön be a kocsijába és húzzon el innen.

Lila leballag a lépcsőn. Nem talált semmit. A kiabálást hallva elrejtőzik a lépcső mögött.

SAM. Honnan lesz pénze új motelre? Van valahol eldugva?

BATES. Elég legyen! Hallgasson!

SAM. Elég sok pénz... négyszázezer dollár. Az anyja biztosan tudja, hogy hol van. És hogy hol szerezte.

BATES. Hol van a nő, akivel jött.

SAM. Majd ő elmondja...

Bates leüti Samet és felrohan a házba. Lila meglátja a pincebejáratot.

LILA. Mrs. Bates! Ott van?

A lépcső mögül tolószék gördül elő, benne egy összeaszott hulla. Előregurul, a színpad előterébe.

LILA. Mrs... Bates?

A hullához lép, majd megvilágosodik neki minden, s felsikolt. Ekkor előugrik a házból Norman – hosszú szoknyában, parókával.

BATES/AZ ANYA. Igen, én vagyok!

Megpróbálja megölni Lilát, de az utolsó pillanatban előugrik Sam, és ártalmatlanná teszi.

17

Ugyanott. Norman az irodában ül, a sötétben. Vele van a pszichiáter. Elöl egy padon Chambers Lila és Sam ülnek.

CHAMBERS. Ha valaki kiszed belőle bármit is, akkor az a pszichiáter lesz. Norman nekem se válaszol, pedig ismer. Hogy érzi magát, kisasszony?

LILA. Jól.

A pszichiáter kijön az irodából.

CHAMBERS. Magának beszélt?

PSZICHIÁTER. Nem. Megtudtam mindent, de nem Normantól. Az anyjától tudtam meg. Norman többé nem létezik. Már eddig is csak félig létezett, de most a másik fele úrrá lett rajta. Lehet, hogy örökre.

LILA. Megölte Mariont?

PSZICHIÁTER. Igen. Részvétel. Sajnos a magánnyomozót is. Ha felkutatják a motel közelében levő mocsarat... Ahhoz, hogy megértsék, amit az anyjától hallottam, vagyis az agyában lakozó anyai éntől, vissza kell mennünk tíz évet, mikor Norman megölte az anyját szeretőstül. Norman már akkor is súlyosan zavart volt, már az apja halála óta. Az anyja önző, hatalmaskodó nő volt. Éveken át úgy éltek ketten, mintha más nem is létezne. Norman úgy érezte, az anyja eldobja őt a férfiert. Ettől átlendült a határvonalon és megölte őket. aztán ezt a bűnt törölnie kellett a tudatából. Ellopta a holttestet, helyette föld volt a koporsóban. A hullát levitte a pincébe és kipreparálta, hogy minél tovább eltartson. De ez még nem volt elég; az anyja ugyan jelen volt, de holtan. Így hát ő gondolkozott és beszélt helyette. Néha egyszerre volt mindkét személy és beszélgettek. Máskor meg az anyja uralta az egész lényét. Sosem volt pusztán Norman. De gyakran csak az anyja volt. Amikor a nővérét meglátta, felizgatta. Megkívánta. Az anyja meg féltékeny lett. Az anyja ölte meg! Ha túl közel került a valósághoz, ha veszély vagy vágy fenyegette Normant, átöltözött – még egy parókát is szerzett – az anyja szobájában járkált, a hangján beszélt. Ő akart lenni az anyja. És mostmár az.

CHAMBERS. És a négyszázezer? Az kié lett?

PSZICHIÁTER. A mocsáré. Norman szenvedélyből ölt, nem pénzért. Ja igen: azt mondja, fázik. Bevihetem neki ezt a pokrót?

CHAMBERS. Persze.

18

Norman, az anya előrejön. Betakarózik.

BATES/AZ ANYA. Szomorú, ha egy anyának a fia ellen kell vallania. De nem hagyhatom, hogy azt higgyék, én követtem el a gyilkosságokat. Most majd ártalmatlanná teszik, amit nekem kellett volna évekkkel ezelőtt. Mindig rossz fiú volt. és a végén még azt mondta volna, hogy én öltem meg azokat a nőket, meg azt a férfit. Pedig én csak ülök, és nézek bele a világba, mint azok a kitömött madarak. Tudják, hogy a kisujjamat se tudom mozdítani, és nem is akarom. Csak ülök és hallgatok, ha netán mégis engem gyanúsítanak. Biztosan most is figyelnek. Hagy figyeljenek! Legalább látják, milyen is vagyok! Még ezt a legyet sem ütöm agyon. Hagy mondják: még a légynek se tudott ártani...

Függöny